

Sygn. akt I ACa 824/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 września 2012 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie – Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	<i>SSA Piotr Rusin</i>
Sędziowie:	SSA Teresa Rak SSA Zbigniew Ducki
Protokolant:	st. prot. sądowy Marta Matys

po rozpoznaniu w dniu 25 września 2012 r. w Krakowie na rozprawie

sprawy z powództwa (...) Spółki Jawnej w O.

przeciwko (...) (POLSKA) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w K.

o zapłatę

na skutek apelacji strony pozwanej

od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Gospodarczego w Krakowie

z dnia 20 kwietnia 2012 r. sygn. akt IX GC 348/08

uchyla zaskarżony wyrok w punkcie 1 w części zasądzającej świadczenie główne w kwocie 170.958 zł (sto siedemdziesiąt tysięcy dziewięćset pięćdziesiąt osiem złotych) wraz z odsetkami oraz kwotę 30.000 zł tytułem zwrotu kosztów procesu, a także w punkcie 3 i w tym zakresie przekazuje sprawę Sądowi Okręgowemu w Krakowie Sądowi Gospodarczemu do ponownego rozpoznania, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego.

Sygn.akt I A Ca 824/12

UZASADNIENIE

Powód -D. (...) M. i K. C. -Spółka Jawna w O.-wniosła o zasądzenie od pozwanej T. (Polska) -Spółki z o.o. w K. kwoty 207.675,12 zł. z ustawowymi odsetkami od dnia 14 maja 2007 r. oraz kosztów procesu.

W uzasadnieniu żądania pozwu podała , że w ramach współpracy handlowej w latach 2004-2006 płaciła stronie pozwanej, będącej przedsiębiorcą prowadzącym profesjonalną działalność handlową , świadczenia nazwane w warunkach handlowych stanowiących części składowe zawartych przez strony umów opłatami logistycznymi,

marketingowymi i promocyjnymi, które faktycznie były tzw. opłatami półkowymi za przyjęcie do sprzedaży w sieci handlowej towaru dostarczonego przez powoda, co stanowiło czyn nieuczciwej konkurencji i podlega zwrotowi.

Strona pozwana wniosła o oddalenie powództwa i zasądzenie kosztów procesu.

Pozwana Spółka (...) (Polska) zarzuciła, że strona powodowa nie uiściła opłat zwrotu których dochodzi w niniejszym procesie, mimo że stosowne faktury zostały przez pozwaną Spółkę wystawione, nigdy nie uzależniała zawarcia z powodem umów handlowych od jakichkolwiek świadczeń z jego strony i tym samym nie pobierała innych opłat poza marżą handlową, opłaty za usługi marketingowe i promocyjne ułatwiały powodowej Spółce jako producentowi i dostawcy dotarcie do finalnego odbiorcy, nawet jeżeli opłaty były pobierane za przyjęcie towaru do sieci handlowej strony pozwanej to powód może się tylko domagać zwrotu różnicy między sumą opłat jakie musiałby ponieść na samodzielnej działalności marketingową i logistyczną a sumą wypłaconą z tego tytułu stronie pozwanej, opłaty zostały pobrane za usługi rzeczywiście świadczone i na podstawie ważnej umowy, opłaty stanowiły element cenotwórczy przed zawarciem poszczególnych umów sprzedaży, odsetki za opóźnienie w spełnieniu świadczenia mogą przysługiwać po wezwaniu do zapłaty, a powodowa Spółka nie wykazała daty doręczenia pozwanej Spółce wezwania do zapłaty.

Wyrokiem z dnia 20 kwietnia 2012 r. sygn. akt IX GC 348/08 Sąd Okręgowy-Sąd Gospodarczy w Krakowie zasądził od strony pozwanej na rzecz strony powodowej kwotę 201.458 zł. z ustawowymi odsetkami od dnia 14 maja 2007 r. oraz kwotę 30.000 zł. tytułem zwrotu kosztów procesu, oddalił powództwo w zakresie żądania zasądzenia kwoty 6.217,12 zł. wraz z odsetkami i ściągnął od strony pozwanej na rzecz Skarbu Państwa (Sądu Okręgowego w Krakowie) kwotę 4.972,10 zł tytułem kosztów sądowych.

W uzasadnieniu wyroku Sąd Okręgowy ustalił, że w dniach 1 stycznia 2004 r. i 1 stycznia 2006 r. strony zawarły umowy, na podstawie których powodowa Spółka zobowiązała się do sprzedaży i dostarczania stronie pozwanej towaru -zabawek, zgodne z zamówieniami do centrum logistycznego lub sklepów pozwanego po cenach wskazanych w załącznikach zatytułowanych „Warunki handlowe sprzedaży” . „Warunki handlowe sprzedaży” przewidywały też prowadzenie przez stronę pozwaną na rzecz powodowej Spółki usług promocyjnych oraz wysokość przysługującego z tego tytułu wynagrodzenia. Za rok 2004 wynagrodzenie dla strony pozwanej miało wynosić 10 % obrotów, kwotę 2.500 zł. netto za otwarcie nowego sklepu, a ponadto upust stały z ceny za towar dostarczany przez stronę powodową oraz upust naliczany okresowo od 1 do 3 % ceny w zależności od skali zamówień kupującego (strony pozwanej). W roku 2005 strony podwyższyły wynagrodzenie za usługi promocyjne do 11 %, zachowały wynagrodzenie za otwarcie nowego sklepu w kwocie 2.500 zł. i upust stały w wysokości 15 % oraz upust zależny od obrotów, natomiast wprowadziły upust niezależny od obrotów w wysokości 2%. Mailem z dnia 24 maja 2005 r. strona pozwana zawiadomiła powodową Spółkę, że towar ma być dostarczany tylko do Centrum (...) w T., a opłata za korzystanie z tego Centrum wyniesie 3,95 % obrotu. W roku 2006 upust niezależny od obrotów wynosił 6%, upust zależny pozostał na dotychczasowym poziomie 1-3 %, a wysokość wynagrodzenia za usługi promocyjne w związku z otwarciem owego sklepu uzależniona została od jego rodzaju i wynosiła od 500 do 2.500 zł. Opłata za korzystanie z Centrum (...) została ustalona na 3,5 %. Za lata 2005 i 2006 strona pozwana wystawiła powodowej Spółce faktury na sumę 8.211,37 zł. za korzystanie z Centrum (...) , w styczniu 2005 obciążyła stronę powodową sumą 29.121,13 zł., co stanowiło 3% tytułem upustu za przekroczenie obrotów w wysokości 750.000 zł. W roku 2005 strona pozwana obciążyła powoda upustem niezależnym od obrotu w wysokości 2% obrotów netto za dany okres czasu, co dało kwotę 4.601,50 zł., a w roku 2006 w wysokości 6%, tj. sumę 5.683,13 zł. Ponadto strona pozwana wystawiała faktury za usługi marketingowe od obrotów netto w wysokości 10 % obrotów netto w 2004 r. i 11% w 2005 r. i z tego tytułu obciążyła powodowego dostawcę łączną kwotą 123.334,38 zł. Ponadto pozwana Spółka zażądała zwrotu części towaru z uwagi ze względu na jego zniszczenie, a strona powodowa uważała iż zniszczenie to nastąpiło w (...) handlowej (...) w trakcie oglądania zabawek przez klientów.

Wówczas strona pozwana zaproponowała zwrot towaru lub udzielenie 50% rabatu na uszkodzony towar, na co powodowa Spółka zgodziła się dwukrotnie i na tej podstawie pozwany przesłał powodowi formularze potwierdzające wykonanie usługi (...), a po ich podpisaniu przez powoda wystawił faktury na sumę 6.217,2 zł. W ogóle rozliczenie z tytułu ceny sprzedaży i wynagrodzenia za usługi logistyczne jakie miała świadczyć strona pozwana na rzecz powodowej Spółki wyglądało w ten sposób, że pozwany przesyłał powodowi formularze dotyczące potwierdzenia

wykonania konkretnej usługi i upoważniające pozwanego do wystawienia faktury , po czym po jego podpisaniu powód odsyłał je pozwanemu ,który wystawiał fakturę , po czym następowała kompensata należnej powodowi ceny kupna z wynagrodzeniem dla pozwanego za wykonaną na rzecz powoda usługę.

Zdaniem Sądu Okręgowego wszystkie wskazane wyżej fakty były bezsporne za wyjątkiem przyczyny wyprzedaży dostarczonego przez powoda towaru i dlatego nie wymagały przeprowadzenia postępowania dowodowego. Na w/w okoliczność sporną zostali przesłuchani świadkowie, ale nie była ona istotna dla rozstrzygnięcia sprawy. Nieistotny dla rozstrzygnięcia sprawy był także fakt czy wysokość wynagrodzenia za usługi marketingowe i logistyczne jakie powód musiałby ponieść byłaby wyższa od wynagrodzenia wypłaconego pozwanemu gdyby powód zlecił wykonanie takich usług innemu przedsiębiorcy Sąd Okręgowy uznał za nieistotny i dlatego nie uwzględnił wniosku pozwanego o przeprowadzenie na tę okoliczność dowodu z opinii biegłego sądowego. Sąd uznał za chybiony zarzut pozwanego , że wytoczenia powództwa nie poprzedziło wezwanie do zapłaty dochodzonych roszczeń , gdyż pozwany nie zaprzeczył że otrzymał wezwanie do próby ugodowej, co spełniło rolę przesądowego wezwania do zapłaty.

Poczyniwszy powyższe ustalenia Sąd Okręgowy powiada, że wynagrodzenia za świadczenia pozwanego jakie w „Warunkach handlowych sprzedaży” zostały przewidziane stanowiły w istocie rzeczy uzależnienie dopuszczenia do obrotu handlowego towarów dostarczanych przez powodową Spółkę , a więc utrudnienie dostępu do rynku i tym samym czyn nieuczciwej konkurencji, wymieniony w art. 15 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993r.

ozwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz.U.z 2005 r. Nr. 2 ,poz. 17), w skrócie „uznk” . Jedyną opłatą jaką strona pozwana jako nabywca towaru przeznaczonego na dalszy zbyt w ramach profesjonalnej działalności handlowej mogła pobierać była marża handlowa . Przykładowe wskazanie utrudnienia dostępu do rynku w art. 15 ust. 1 pkt. 4 uznk jako czynu nieuczciwej konkurencji sprawia , że nie zachodzi konieczność dodatkowego badania czy taki stanowi działanie sprzeczne z prawem lub dobrymi obyczajami i czy zagraża lub narusza interes innego przedsiębiorcy lub klienta. Tego rodzaju cechy wymienione w art. 3 uznk są wpisane bowiem w każdy z czynów nieuczciwej konkurencji wymienionych przykładowo w art. 15 tej ustawy. Stąd też zdaniem Sądu Okręgowego bez znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy było badanie czy interesy powodowej Spółki zostały naruszone uzależnieniem zawarcia umów o współpracy handlowej między stronami od zgody zbywcy towaru na świadczenie usług promocyjnych , marketingowych , czy logistycznych przez nabywcę trudniącego się profesjonalnie działalnością handlową. Dlatego też część wniosków dowodowych strony pozwanej, w tym wniosek o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego na okoliczność jakie nakłady musiałaby ponieść powodowa Spółka na pokrycie kosztów usług marketingowych produkowanych przez siebie towarów z przeznaczeniem na zbyt, nie została uwzględniona. Dlatego zastrzeżenie opłat dla strony pozwanej jako nabywcy towarów sprawiło , że ta część zawartych przez strony umów była nieważna z mocy art.

58 & 3 k.c. i dlatego podlega zwrotowi na mocy art. 18 ust. 1 pkt.5 uznk w zakresie wskazanym w art. 406 k.c.

Dlatego też powództwo zostało uwzględnione do kwoty 201.458 zł. z ustawowymi odsetkami od dnia 14 maja 2007 r. wraz z kosztami procesu w kwocie 30.000 zł.

Oddalone zostało natomiast żądanie zasądzenia kwoty 6.217,12 zł. z tytułu upustu wyprzedażowego , który nie był przewidziany w umowach i stanowił sposób załatwienia sporu o przyczyny wadliwości towaru dostarczonego przez powodową Spółkę do sieci handlowej strony pozwanej. Powód nie złożył oświadczenia o uchyleniu się od skutków prawnych tego porozumienia i dlatego ta część spełnionego przez niego świadczenia była prawnie uzasadniona , wobec nie może domagać się jej zwrotu.

Jako postawę prawną rozstrzygnięcia o kosztach procesu Sąd Okręgowy powołał art.

98 i 100 k.p.c. oraz art. 83 ust. 2 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U . z 2010 r., Nr. 90, poz. 594 ze zm.).

W apelacji, opartej na zarzutach nierozpoznania istoty sprawy, przepisów postępowania- a to art. 336 w związku z art. 354 i 235 k.p.c. przez zaniechanie wydania postanowień dowodowych co do dowodów przez pominiętych przez Sąd

I instancji, art. 212, art. 217 & 1 i 2 , art.227 oraz art. 229 i art. 230 k.p.c. przez zaniechanie wyjaśnienia i ustalenia spornych okoliczności faktycznych mających wpływ na rozstrzygnięcie sprawy i przeprowadzenia postępowania dowodowego na te okoliczności, art. 328 & 2 k.p.c. przez pominięcie w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku podstawy faktycznej rozstrzygnięcia , powołania dowodów w oparciu o które Sąd ustalenia poczynił oraz dokonania ceny przeprowadzonych w sprawie dowodów, oraz opartej na zarzutach prawa materialnego przez błędną wykładnię lub niewłaściwe zastosowanie art. 3 ust. w związku z art. 18 ust.1 uznk, art. 15 ust. 1 pkt. 4 uznk, art. 353 (1) & 1 k.c., art. 65 & 2 k.c., art. 535 w związku z art. 548 & 1 i 2 k.c. oraz art. 58 & 1 i 3 k.c., strona pozwana wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku w części zasądzającej od niej na rzecz strony powodowej kwoty 170.958 zł wraz z odsetkami oraz orzekającej o kosztach procesu i przekazanie sprawy w tym zakresie do ponownego rozpoznania z pozostawieniem rozstrzygnięcia o kosztach postępowania apelacyjnego lub o jego zmianę przez oddalenie powództwa co do kwoty 170.958 zł. i zasądzenie kosztów procesu , a nadto o zasądzenie kosztów postępowania apelacyjnego .

W odpowiedzi na apelację strona powodowa wniosła o oddalenie apelacji i zasądzenie kosztów postępowania apelacyjnego.

Rozpoznając apelację, Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

Pozwany trafnie podnosi, że Sąd Okręgowy dysponując dosyć bogatym materiałem dowodowym w uzasadnieniu wyroku nie odniósł się do tych dowodów wychodząc z góry przyjętego założenia , że postanowienia umowne w umowach z dnia 1 stycznia 2004 r. i 1 stycznia 2006 r. i w załącznikach do nich zatytułowanych „ Warunki handlowe sprzedaży" stanowią w istocie rzeczy tzw. opłaty półkowe , a zatem wyczerpują ustawowe znamiona czynu nieuczciwej konkurencji z art. 15 ust.1 pkt. 4 uznk. Tymczasem strona pozwana w odpowiedzi na pozew i w toku całego postępowania podnosiła , że usługi marketingowe , promocyjne i logistyczne na rzecz powodowej Spółki wykonywała , wskazywała na czym one polegały, wniosowała na tę okoliczności dowody, które zostały w sprawie przeprowadzone, ale Sąd Okręgowy dysponując materiałem dowodowym nie poczynił w tej materii żadnych ustaleń , potwierdzających bądź negujących twierdzenia pozwanego , że usługi takie były rzeczywiście na rzecz powoda wykonywane , czy leżało to w interesie powoda nawet w sytuacji kiedy po zrealizowaniu dostawy towaru jego własność przeszła na rzecz pozwanego , który trudni się profesjonalnym obrotem zbywając towar finalnemu dostawcy. Nie można bowiem wykluczyć, że promocja towaru znajdującego się już w sieci handlowej pozwanego wpłynęła na popyt na towary produkowane przez powoda , a tym samym przyczyniła się do jego zwiększonej sprzedaży i tym samym zwiększenie dochodowości z prowadzonej działalności gospodarczej. Twierdzenia stron w tym zakresie nie były zgodne i wymagały weryfikacji w oparciu o przeprowadzone w sprawie dowody z dokumentów i z zeznań świadków, których Sąd Okręgowy w ogóle nie ocenił i nie poczynił żadnych ustaleń , co uniemożliwia ocenę zasadności dochodzonych w pozwie roszczeń. Niewyjaśniona została też kwestia czy strona pozwana uzależniała zawarcie umów z powodową Spółką od zlecenia pozwanemu odpłatnego wykonywania na rzecz powoda usług promocyjnych , marketingowych i logistycznych .I tutaj rozbieżne były twierdzenia stron , wypowiedali się na ten temat świadkowie i strony, a było to istotne dla ustalenia czy postawa pozwanego stanowiła utrudnienie dostępu do rynku i w związku z tym czy kwalifikowała się jako czyn nieuczciwej konkurencji z art. 15 ust. 1 pkt. 4 uznk . I tutaj brak głębszej analizy przeprowadzonych dowodów, co utrudnia ocenę prawidłowości umów w tym zakresie z punktu widzenia przesłanek z art. 353 (1) k.c. Brak wyjaśnienia powyższych, spornych między stronami okoliczności sprawia , że istota sprawy nie została rozpoznana i wyrok Sądu Okręgowego w części objętej apelacją nie może się ostać.

Mając powyższe na uwadze Sąd Apelacyjny orzekł jak w sentencji na mocy art. 386 & 4

i art. 108 & 2 k.p.c.